

Міністерство культури України
Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв
Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової
Варшавський музичний університет Фридерика Шопена
Тайшаньський університет
Інститут культурології НАМ України

ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ ТА КУЛЬТУРІ УКРАЇНИ ХХІ СТОЛІТТЯ

*Матеріали
Міжнародної науково-творчої
конференції*

Одеса-Київ -Варшава
2017

стає сучасним та перспективний напрямом наукових досліджень, оскільки вона виступає як соціогуманітарна технологія, за допомогою якої відбувається взаємодія між такими феноменами як «територіальна ідентичність», «територіальна громада», «територіальний інтерес», і вводить нас в економічну площину розгляду теми. За Самоном Анхольтом, встановлення зв'язку між формуванням бренду території та розкриттям його ідентичності є однією із актуальних стратегій управління – створення бренд-іміджу країни, в тому числі й через арт-управління. Територіальний брендинг дозволяє включити у глобальний культуротворчий простір маловідомі та «незначні» (з позиції традиційного оцінювання) мистецькі події-феномени, які до цього часу не входили в культурну «ойкумену». Відповідно, мистецькі практики навчальних закладів, створюючи територіальний бренд як форму побудови ціннісної культурної локації, напрацьовує механізми актуалізації таких територій.

Отже, культурно-мистецькі практики мистецьких навчальних закладів як одна із важливих локацій культурного капіталу набирає потужних обертів у суспільно-економічних процесах і перетворюється на культуротворчу силу. Відповідно формуються й нові форми впливу (арт-управління), які мають корелювати, з одного боку, з концептуально зафіксованими цінностями культури (діалогізм, глобалізм, демократизм, універсалізм тощо), а з іншого – з інструментально-технологічними рішеннями на локально-регіональному рівні, які орієнтовані на практичний результат – формування особистості. Очевидна взаємообумовленість та нерозривний зв'язок всіх цих модусів гармонізує управління культурно-освітніми процесами (глобального, регіонального та локального) та спонукає дослідників до методологічного поєднання ідей фундаментального культурологічного горизонту із точними управлінськими стратегіями. Відповідно, трансформаційні процеси, які відбуваються в сучасних культурно-мистецьких практиках, впливають на сутність мистецтва, що, в свою чергу, вимагає вираховувати дані трансформаційні чинники, які в контексті такого дискурсу розуміються як кардинальні зміни сутності системи української культури.

*Шульгіна Валерія Дмитрівна
Івановська Ніна В'ячеславівна*

КОНЦЕПЦІЯ ІННОВАЦІЙНОГО КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОГО ПРОЕКТУ «МИСТЕЦЬКИЙ АРСЕНАЛ»

З 5 по 9 квітня 2017 р. у Мистецькому Арсеналі відбувся Третій освітній фестиваль «Арсенал ідей». «Арсенал ідей» – це креативний комунікативний простір у Мистецькому Арсеналі, щорічний міждисцип-

лінарний фестиваль, що у ігровій, інтерактивній формі презентує найкращі здобутки нових освітніх тенденцій, проектів та програм.

Куратори фестивалю завжди ставлять перед собою завдання досягти неможливого, тому за попередні два роки «Арсенал ідей» встиг об'єднати в одному просторі творчість дітей та дорослих, мистецтво, науку та інновації, найкращі освітні програми українських музеїв, реалізувати найрізноманітніші креативні спецпроекти.

«Арсенал ідей-2017», продовжуючи традицію сміливого експериментаторства, виходить на якісно новий рівень виконання. Цього разу головним фокусом фестивалю стали 12 майстерень, присвячених різним видам творчої діяльності. Кожна майстерня мала унікальний авторський дизайн від відомої архітектурної студії, а насичений загадками і творчими завданнями квестовий маршрут об'єднав майстерні в єдине ціле.

Програму фестивалю було представлено у новому форматі тематичних інтерактивних майстерень, кожна з яких запропонувала ряд активностей, об'єднаних загальним сценарієм та ідеєю. У єдиному просторі було представлено 12 майстерень: майстерня історії, художня майстерня, майстерня літератури, майстерня іграшки, майстерня дизайну та архітектури, майстерня науки, етно-майстерня, майстерня журналістики, майстерня кіно та анімації, майстерня театру, майстерня музики, кулінарна майстерня. Окрім того, фестиваль представив надзвичайно цікаві інтерактивні мистецькі спецпроекти, активності постійно діючого освітнього проекту «Арсенал ідей», ярмарок розвиваючих ігор, багато сюрпризів.

У рамках фестивалю відбувся III Форум нової освіти «Коли дорослі і діти говорять на рівних». Форум нової освіти став відкритим простором, де діти стали безпосередніми учасниками заходу, а їх думки – важливою основою для подальшого обговорення проблематики у фаховому середовищі. Також діти висловлювали свої думки та ідеї, а дорослі мали можливість почути їх та допомогти втілити у реальність заради нового майбутнього. Учасники форуму об'єдналися задля того, щоб поставити у центр спілкування дітей та спільно працювати над системою, яка матиме унікальний підхід до кожної дитини та дозволить отримувати задоволення від навчання.

Форум дозволив почути думки, з'ясувати інтелектуальні та емоційні потреби дітей, разом з ними та представниками експертного середовища обговорили нові можливості, які існують у шкільній та позашкільній освітній системах та можуть використовуватися вже сьогодні. Також одним із завдань форуму стало формування та подальше втілення спільно зі школами, освітнім та культурним сектором інноваційних

проектів, що у майбутньому сприятимуть наближенню дітей до культурного простору, підвищенню інтересу до мистецтва та музейної сфери.

Крім того, фестиваль «Арсенал ідей» соціально орієнтованим проектом. У програмі фестивалю у рамках соціальної програми «Простір рівних можливостей» було створено простір комунікації, де діти з інвалідністю разом з іншими дітьми об'єдналися у єдиній творчій грі. Програма фестивалю представила серію активностей та спеціальних майстер-класів, адаптованих для людей з інвалідністю. Кожен учасник фестивалю підготував ті або інші активності, адаптовані для дітей та підлітків з інвалідністю.

Одним з меседжів фестивалю було те, що інноваційні підходи до вирішення глобальних проблем починаються з інноваційної освіти дітей, адже освіта є основою гармонійного світосприйняття та розвитку особистості. Фестиваль «Арсенал ідей» був покликаний об'єднати та продемонструвати найбільш ефективні й прогресивні напрацювання в освітній сфері, широку палітру інноваційних підходів до позашкільної освіти в Україні. Разом з тим – сфокусувати презентації цих напрацювань на тематиці творення, миру та гармонії, шляхах та перспективах, що ведуть до змінення нашого життя та вдосконалення навколишнього світу.

Наша країна зазнає потужних змін, формуються нові цінності та усвідомлення того, що майбутнє – у руках дітей, і саме діти та молодь є рушійною силою, спроможною на якісні зміни.

Проведення освітнього фестивалю сьогодні є особливо своєчасним, зважаючи на те, що музейна сфера в Україні потребує активних змін. Впровадження інноваційних дитячих освітніх програм тільки отримує свій розвиток, а питання розвитку альтернативної освіти є надзвичайно актуальними на державному рівні.

Важливо і те, що фестиваль відбувся у Мистецькому Арсеналі, адже сьогодні музеї стають джерелом отримання корисної та цікавої інформації, а діти та молодь – активними учасниками музейного простору. Відвідання музею стало для дітей природною формою дозволя, цікавою пригодою, яка дозволила отримати корисні знання, естетичне задоволення, розвивати творчі здібності, креативність, розширити світогляд.

Мета фестивалю – відкрити нові можливості для розвитку молодшої генерації українців, наповнити життя дітей позитивними емоціями пізнання та натхнення, радості творчості та отримання нових вражень.

Фестиваль «Арсенал ідей» зосередив на одній території велику кількість цікавих, різноманітних за формою і змістом активностей, дозволив продемонструвати ефективність використання нових форм позашкільного навчання дітей та зацікавив не лише широку аудиторію від-

відувачів, але і професійну спільноту – фахівців сучасних освітніх центрів, інституцій, громадських ініціатив, що спрямували свою діяльність на розвиток позашкільної освіти в Україні.

В основі фестивалю – ідеї інноваційного освітнього проекту для дітей та підлітків «Арсенал ідей» в Мистецькому Арсеналі, який вже третій рік поспіль ставить своїм завданням створення простору для стимулювання активного світосприйняття та креативного мислення, творчих та наукових пошуків, досліджень, генерування ідей, всебічного розвитку дітей та підлітків.

Щорічне проведення фестивалю стало ефективним стимулом активізації та виведення освітньої діяльності закладів культури, музейних інституцій, приватних ініціатив на новий якісний рівень за найкращими світовими зразками. У майбутньому проект сприятиме розвитку позашкільної освіти в Україні, творчому та інтелектуальному розвитку дітей та підлітків, заохочуючи через гру до наукової та винахідницької діяльності, надаватиме поштовх до здобуття освіти та усвідомленого вибору майбутньої професії.

Організаторами проекту стали Національний культурно-мистецький та музейний комплекс «Мистецький Арсенал», Благодійний фонд «Мистецький Арсенал». Стратегічними партнерами виступили Благодійний фонд Петра Порошенка, Український центр розвитку музейної справи, Мала академія наук України, Компанія Діаком, Науковий клуб ДумайРум. Кураторами напрямів фестивалю були – Ольга Вієру, Ніна Івановська, Віра Кружиліна, Олександра Борисова, Катерина Носко.

Личковах Володимир Анатолійович

СЕМІОТИКА ЕТНОКУЛЬТУРИ (НА ПРИКЛАДІ ЗНАКА КОНЯ І СИГНАТУРИ СЕМАРГЛА В ХУДОЖНІЙ ЕТНОКУЛЬТУРОГРАФІЇ)

Знаки етнокультури останнім часом все частіше стають об'єктом культурологічних, етнокультурологічних, мистецтвознавчих і літературознавчих досліджень (див., напр. [2; 3]). Поступово вибудовується своєрідна семіотика етнокультури, виходячи з якої дослідники адекватно інтерпретують стародавні тексти і артефакти міфології, фольклору, народних ремесел, іконографії, сучасного мистецтва та літератури (особливо в стилістиці нео- і постфольклоризму, неонаївізму, етнофутуризму, фольк- і поп-культури, фентезі тощо). Відбувається їх репрезентація у художній «етнокультурології».